

INFORME 23/2024

MESURES ADOPTADES
PER LES ENTITATS
LOCALS EN MATÈRIA
D'ESTALVI I EFICIÈNCIA
ENERGÈTICA
EXERCICI 2022

INFORME 23/2024

**MESURES ADOPTADES
PER LES ENTITATS
LOCALS EN MATÈRIA
D'ESTALVI I EFICIÈNCIA
ENERGÈTICA
EXERCICI 2022**

Edició: gener de 2024

Document electrònic etiquetat per a persones amb discapacitat visual

Pàgines en blanc inserides per facilitar la impressió a doble cara

Autor i editor:

Sindicatura de Comptes de Catalunya
Via Laietana, 60
08003 Barcelona
Tel. +34 93 270 11 61
sindicatura@sindicatura.cat
www.sindicatura.cat

Publicació subjecta a dipòsit legal d'acord amb el que preveu el Reial decret 635/2015, del 10 de juliol

ÍNDEX

ABREVIACIONS.....	6
1. INTRODUCCIÓ	7
1.1. INFORME.....	7
1.1.1. Objecte i abast.....	7
1.1.2. Metodologia	8
1.2. ÀMBIT DE LA FISCALITZACIÓ	9
1.2.1. Antecedents	9
2. CONCLUSIONS	13
2.1. CONCLUSIONS DE LA FISCALITZACIÓ DE COMPLIMENT DE LA LEGALITAT	13
3. RECOMANACIONS.....	15
4. RESULTATS DE LA FISCALITZACIÓ	15
4.1. SITUACIÓ GENERAL DE LA PLANIFICACIÓ EN MATÈRIA D'ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA.....	15
4.1.1. Instruments de planificació	16
4.1.2. Normativa aprovada.....	17
4.1.3. Coordinació de la planificació.....	18
4.2. ADHESIÓ AL PACTE D'ALCALDES	18
4.3. PLANS D'ACCIÓ PER AL CLIMA I L'ENERGIA SOSTENIBLE.....	20
4.3.1. Estructura organitzativa.....	22
4.3.2. Elaboració del Pla d'acció pel clima i l'energia sostenible	22
4.3.3. Contingut del Pla d'acció pel clima i l'energia sostenible.....	24
4.4. PLANS SECTORIALS.....	25
4.5. TRANSPARÈNCIA EN MATÈRIA D'ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA	27
5. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS	28
5.1. AL·LEGACIONS REBUDES	28
5.2. TRACTAMENT DE LES AL·LEGACIONS.....	36
APROVACIÓ DE L'INFORME	37

ABREVIACIONS

PACES   Pla d'acció pel clima i l'energia sostenible

1. INTRODUCCIÓ

1.1. INFORME

1.1.1. Objecte i abast

La Sindicatura de Comptes, com a òrgan fiscalitzador del sector públic de Catalunya, d'acord amb la normativa vigent i en compliment del seu Programa anual d'activitats, ha emès aquest informe relatiu a la fiscalització de les mesures d'estalvi i eficiència energètica adoptades per les entitats locals, exercici 2022.

La iniciativa d'aquest projecte ha sorgit de l'actuació coordinada entre els òrgans de control extern autonòmics i el Tribunal de Comptes.

El treball és una fiscalització de seguretat limitada de compliment i s'ha adreçat a analitzar els procediments i les actuacions realitzades per les entitats locals per a la planificació i el seguiment de les mesures d'estalvi i eficiència energètica verificant si complien les disposicions legals i reglamentàries d'àmbit estatal, autonòmic i local en matèria d'estalvi i d'eficiència energètica i si disposen d'una planificació i organització adequades que permetin conèixer quines són les mesures adoptades i el seu seguiment. En concret, se centra en l'anàlisi dels plans d'acció pel clima i l'energia sostenible (PACES), dels plans generals d'estalvi energètic i dels plans sectorials o parcials aprovats per les entitats locals.

Els objectius generals de la fiscalització han estat els següents:

- Verificar l'existència de plans generals o parcials en matèria d'estalvi i eficiència energètica adoptats per les entitats locals en el seu àmbit competencial.
- Analitzar el procediment utilitzat per les entitats locals per elaborar els plans en matèria d'estalvi i eficiència energètica.
- Comprovar si el contingut dels PACES s'ajusten als requeriments de la normativa estatal i autonòmica i a les recomanacions dels plans nacionals.
- Comprovar si la planificació realitzada per l'entitat local incorpora les obligacions establertes en la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica i en el Reial decret llei 14/2022, de l'1 d'agost, de mesures de sostenibilitat econòmica en l'àmbit del transport, en matèria de beques i ajuts a l'estudi, així com de mesures d'estalvi, eficiència energètica i de reducció de la dependència energètica del gas natural.

- Determinar si s'han definit procediments i sistemes per al seguiment i l'avaluació de les actuacions contingudes en els plans d'estalvi i eficiència energètica.
- Verificar l'observança de les obligacions de transparència contingudes tant en la normativa reguladora estatal com en la normativa autonòmica corresponent, si és el cas.

L'abast del treball s'ha limitat als aspectes esmentats en els paràgrafs anteriors. Per tant, les conclusions de l'informe no poden utilitzar-se fora d'aquest context ni extrapolar-se a la resta de l'activitat desenvolupada per les entitats locals durant el període examinat.

L'àmbit subjectiu es refereix als municipis amb més de 20.000 habitants, i també a les diputacions provincials que desenvolupin funcions en matèria d'estalvi i eficiència energètica i a l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Quant a l'àmbit temporal de l'informe, s'ha fiscalitzat la situació de la planificació sobre les mesures d'estalvi i eficiència energètica vigents fins al 30 de juny del 2023. Tanmateix, quan ha estat necessari per completar el treball, l'abast s'ha ampliat a períodes anteriors i posteriors.

Les conclusions de l'informe inclouen les observacions més significatives, els incompliments normatius i les anomalies detectats en els plans aprovats per les entitats locals en referència a les mesures d'estalvi i eficiència energètica, i també les recomanacions sobre aquells aspectes susceptibles de millora que s'han posat de manifest durant la realització del treball.

1.1.2. Metodologia

El treball s'ha dut a terme d'acord amb els principis i normes internacionals de fiscalització del sector públic generalment acceptats i ha inclòs totes aquelles proves que s'han considerat necessàries per poder expressar les conclusions que s'exposen en l'informe.

Les línies bàsiques de la fiscalització, els objectius, els programes de treball, els criteris i la metodologia a seguir han estat acordats pels òrgans de control extern i el Tribunal de Comptes.

Pel que fa a la metodologia emprada, cal dir el següent:

- Per a les entitats de l'àmbit subjectiu de la fiscalització, és a dir, les corresponents als municipis amb més de 20.000 habitants, la metodologia ha consistit a obtenir informació, mitjançant la resposta a un qüestionari, sobre els plans aprovats en matèria d'estalvi i eficiència energètica, amb l'objectiu de tenir una visió general de la situació de planificació en matèria d'estalvi i eficiència energètica de les entitats locals del territori de Catalunya.

- Per a una mostra de les entitats locals amb més de 50.000 habitants, la metodologia ha consistit a obtenir informació, mitjançant la resposta a un qüestionari, sobre diferents aspectes dels plans aprovats en relació amb les mesures d'estalvi i eficiència energètica.
- S'ha analitzat la informació rebuda mitjançant els qüestionaris i, en els casos en què ha estat necessari, s'ha contrastat amb la documentació facilitada per les entitats i, si ha escaigut, s'han modificat les dades incloses en els qüestionaris.

1.2. ÀMBIT DE LA FISCALITZACIÓ

1.2.1. Antecedents

L'eficiència energètica és el mitjà per superar els reptes de la Unió Europea en relació amb la dependència creixent de les importacions d'energia i amb l'escassetat de recursos energètics, i també per lluitar contra el canvi climàtic.

El marc de la política energètica i climàtica a Espanya està determinat per la Unió Europea, que ahora respon als requeriments dels tractats internacionals per donar una resposta coordinada al repte de la crisi climàtica. Diferents directives europees fan referència a l'eficiència energètica i imposen una sèrie d'obligacions al sector públic. En l'àmbit estatal i autonòmic s'han desenvolupat diferents iniciatives i existeixen diverses disposicions legals i reglamentàries referents a les mesures d'energia sostenible, estalvi energètic i lluita contra el canvi climàtic que les entitats locals han de complir.

A principis del 2008, la Unió Europea va posar en marxa el Pacte d'Alcaldes per l'Energia Sostenible Local (*Covenant of Mayors*), una iniciativa per canalitzar i reconèixer la participació del món local en la lluita contra el canvi climàtic. Totes les parts signants del Pacte d'Alcaldes es comprometien a reduir les emissions de CO₂ en el seu territori mitjançant l'increment de fonts d'energia renovable i la utilització de tecnologies per millorar l'eficiència energètica. Les accions adoptades per les entitats havien d'estar recollides en un Pla d'acció per a l'energia sostenible.

El mes de desembre del 2015, la Unió Europea va celebrar l'Acord de París, aprovat l'any 2016, que té com a objectiu principal evitar que l'increment de la temperatura mitjana global del planeta superi els 2°C respecte als nivells preindustrials i, a més, busca promoure esforços addicionals que facin possible l'assoliment de la neutralitat climàtica en la segona meitat de segle, és a dir, un equilibri entre les emissions i les absorcions de gasos amb efecte hivernacle.

Per incloure els nous objectius de l'Acord de París, el 2016, en l'àmbit europeu es va promoure un nou Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible que consistia en el compromís de les ciutats i pobles que s'hi adherien d'aconseguir els objectius comunitaris de reducció de les emissions de CO₂ mitjançant actuacions d'eficiència energètica i relacionades

amb les fonts d'energia renovables. Així mateix, es plantejava millorar la resiliència dels municipis per fer front als impactes del canvi climàtic mitjançant la reducció de la vulnerabilitat als riscos ambientals amb la posada en marxa de mesures d'adaptació al canvi climàtic. Un cop aprovat i notificat el compromís, les entitats es comprometien a elaborar el PACES, que s'havia de redactar, tramitar i aprovar en el termini de 2 anys des de l'adhesió al Pacte.

El PACES és un document estratègic de planificació energètica i climàtica local. Conté les accions que cada ens local ha de dur a terme per superar els objectius establerts per la Unió Europea per al 2030, establerts en el Pacte d'Alcaldes inicial, i així, assolir la neutralitat climàtica per al 2050.

II-Il·lustració 1. Cronologia del Pla d'acció pel clima i l'energia sostenible

Font: Elaboració pròpia.

L'Acord de París va ser ratificat per l'Estat espanyol l'any 2017 i, per assegurar el compliment dels seus objectius, es va aprovar la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica. Aquesta llei té per objecte facilitar la descarbonització de l'economia espanyola, iniciar la transició a un model circular que garanteixi l'ús racional i solidari dels recursos, promoure l'adaptació als impactes del canvi climàtic i implantar un model de desenvolupament sostenible.

La llei recull els objectius mínims nacionals de reducció d'emissions, d'ús d'energies renovables i d'eficiència energètica de l'economia espanyola per als anys 2030 i 2050, que són els següents:

Il·lustració 2. Objectius de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica

Font: Elaboració pròpia.

La Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica, defineix el Pla nacional integrat d'energia i clima, aprovat per resolució del 25 de març del 2021, com a eina de planificació estratègica nacional que integra la política d'energia i clima a Espanya i inclou l'estratègia de descarbonització per al 2050.

Aquest pla recull les polítiques i mesures per assolir els objectius fixats en la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica i intenta convertir les administracions municipals en exemple de sostenibilitat. Les entitats locals, en l'àmbit de les seves respectives competències, han de fomentar la implantació de les mesures previstes en el Pla nacional integrat d'energia i clima, relatives a la mobilitat urbana sostenible, les energies renovables, la producció i distribució d'electricitat local, l'eficiència energètica, la gestió de residus, els embornals forestals i la transició justa.

Aquest pla, juntament amb l'estratègia de descarbonització a llarg termini, configuren el marc bàsic d'actuació per assolir els objectius de neutralitat climàtica fixats per abans del 2050 per la Unió Europea.

Posteriorment, l'Estat espanyol va aprovar el Reial decret llei 14/2022, de l'1 d'agost, de mesures de sostenibilitat econòmica en l'àmbit del transport, en matèria de beques i ajuts a l'estudi, així com de mesures d'estalvi, eficiència energètica i de reducció de la dependència energètica del gas natural. El Reial decret recull el Pla de xoc d'estalvi i gestió energètica en

climatització, que imposa obligacions de gestió i consum eficient dels immobles de les administracions públiques, i que afecten les entitats locals. Aquestes mesures van dirigides a fomentar l'ús del consum eficient de l'energia als edificis administratius o afavorir l'ús del transport públic per contribuir a reduir la dependència energètica. Finalment, cal destacar que l'11 d'octubre del 2022 l'Estat espanyol va aprovar el Pla + Seguretat Energètica, que establia que abans de l'1 de desembre del 2022, les comunitats autònomes i les entitats locals havien de publicar els respectius plans d'estalvi energètic, els de desplegament d'autoconsum i les actuacions d'estalvi i d'eficiència. A més, detallava 73 mesures a adoptar per totes les administracions públiques, juntament amb un annex amb recomanacions d'estalvi i eficiència energètica o bones pràctiques perquè poguessin ser valorades quan elaboressin els seus plans i les mesures d'estalvi.

A l'àmbit autonòmic, Catalunya va aprovar la Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic, amb l'objectiu de reduir les emissions de gasos amb efecte hivernacle i la vulnerabilitat als impactes del canvi climàtic, afavorir la transició cap a un model neutre en emissions i transformar el model de producció i accés als recursos naturals i energètics. Aquesta llei no estableix unes obligacions concretes per a les entitats locals sinó que promou la seva participació i coordinació amb el govern en les accions relacionades amb l'eficiència energètica i insta les entitats a promoure mesures que afavoreixin aquesta eficiència.

El juny del 2023, el govern de Catalunya va aprovar la Prospectiva energètica de Catalunya 2050, elaborada per l'Institut Català de l'Energia, que és el document que orienta la transició energètica cap a la neutralitat climàtica del sistema energètic català.

La política energètica catalana té com a objectiu contribuir al fet que Catalunya assoleixi una economia i una societat de baixa intensitat en el consum de recursos materials, i que hi hagi una utilització eficient de l'energia i una neutralitat climàtica, reduint la vulnerabilitat als impactes ambientals i minimitzant les emissions de gasos amb efecte hivernacle i de contaminants primaris. Aquesta política energètica ha de ser compatible amb la normativa i els objectius fixats per l'Estat espanyol i la Unió Europea, amb els compromisos internacionals en la lluita contra el canvi climàtic i amb la millora de la qualitat de l'aire en zones urbanes. També ha d'alinear-se amb el compromís adoptat pel Govern de Catalunya en el Pla nacional per a la implementació de l'Agenda 2030 i avançar en la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible des d'una visió transversal i transformadora.

Aquests objectius quedaran recollits en la Llei de bases de la transició energètica de Catalunya i de transformació de l'Institut Català d'Energia en l'Agència Catalana d'Energia que, a data de realització d'aquesta fiscalització, està en tramitació.

2. CONCLUSIONS

La Sindicatura de Comptes de Catalunya, en virtut del que disposa la seva llei de creació, d'acord amb el que preveu el Programa anual d'activitats, de conformitat amb els principis fonamentals de fiscalització dels òrgans de control extern i les normes internacionals d'auditoria adaptades al sector públic, ha fiscalitzat amb una seguretat limitada el marc estratègic i la planificació de les mesures d'estalvi i eficiència energètica dutes a terme per determinades entitats locals de Catalunya amb l'abast i la metodologia descrits en l'apartat 1.1 i l'apartat 4 d'aquest informe, respectivament.

En els apartats següents s'inclouen les conclusions més significatives que s'han posat de manifest amb motiu del treball de seguretat limitada realitzat en els aspectes de fiscalització de compliment de la legalitat.

2.1. CONCLUSIONS DE LA FISCALITZACIÓ DE COMPLIMENT DE LA LEGALITAT

Les conclusions més significatives de la fiscalització de compliment de la legalitat són les següents:

1. El 34,3% de les entitats de més de 20.000 habitants no disposaven d'una planificació general sobre l'estalvi i l'eficiència energètica que impliqués tots els sectors de l'economia per poder realitzar accions conjuntes i coordinades de totes les entitats públiques tal com estableixen les directrius de les institucions europees (vegeu l'apartat 4.1.1).
2. El 40,0% de les entitats locals amb més de 20.000 habitants no disposaven d'una normativa interna pròpia sobre l'estalvi i l'eficiència energètica, fet que indica que no hi ha mesures imposades als diferents agents que intervenen en la societat amb l'objectiu d'implicar tots els actors en les accions relacionades amb l'estalvi i l'eficiència energètica (vegeu l'apartat 4.1.2).
3. El 38,6% de les entitats locals amb més de 20.000 habitants no havia realitzat la renovació de compromisos que es requeria després del l'Acord París, que va derivar en el nou Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible. Així, aquestes entitats van adoptar les mesures inicials que es desprenien del Pacte d'Alcaldes del 2008, però no van fer l'adaptació necessària per orientar-les a assolir els objectius establerts en l'àmbit internacional en la lluita contra el canvi climàtic (vegeu l'apartat 4.2).
4. S'han trobat diferències significatives entre la informació sobre els compromisos adoptats per les entitats locals i la informació de l'Oficina Europea del Pacte d'Alcaldes, que posen de manifest la manca d'actualització d'aquestes dades, tant per manca de tramesa d'informació de les entitats com per manca de seguiment per part de l'oficina (vegeu l'apartat 4.2).

5. L'any 2016, amb l'objectiu d'incloure els nous objectius de l'Acord de París, es va signar en l'àmbit europeu un nou Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible –que substituïa el que es va signar l'any 2008– en què les ciutats i pobles que s'hi adherissin es comprometien a aprovar, en el termini de 2 anys des de la seva adhesió, un Pla d'acció pel clima i l'energia sostenible. Dels ens de la mostra seleccionada, l'Ajuntament de Tarragona no havia renovat els nous compromisos del Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible del 2016 i, en conseqüència, no tenia un Pla d'acció pel clima i l'energia sostenible aprovat ni en fase d'elaboració (vegeu l'apartat 4.3).
6. En la revisió dels PACES de les entitats de la mostra s'ha detectat que en els dels ajuntaments de Girona, Lleida, Mataró, Sabadell i Terrassa no hi constava l'òrgan responsable, i que en 3 d'ells –Girona, Lleida i Terrassa– a més, no hi constava l'assignació de personal per a la seva implantació. Aquest fet dificulta el seguiment de les mesures i accions per avaluar-ne els resultats (vegeu l'apartat 4.3.1).
7. En l'elaboració del PACES, els ajuntaments de Girona, Lleida i Terrassa no van habilitar cap mecanisme de participació pública prèvia perquè els agents socials i econòmics interessats hi poguessin intervenir tal com estableix l'article 39 de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica (vegeu l'apartat 4.3.2).¹
8. En l'anàlisi de costos de les inversions i de la definició de les mesures que s'inclouen en el PACES, s'ha detectat que hi ha una manca de directrius homogènies que permetin elaborar un detall d'actuacions i els seus costos que els faci comparables i que possibiliti la realització d'estudis globals amb l'objectiu d'aprofitar sinergies entre els diferents territoris i fer una utilització més eficient dels recursos (vegeu l'apartat 4.3.2).
9. L'Ajuntament de Lleida no havia fet l'inventari de seguiment d'emissions ni havia redactat cap informe de seguiment del PACES amb un resum dels avenços d'aquest i dels seus resultats, aquest últim obligatori al cap de 2 d'anys d'aprovació del PACES, segons estableix l'acord del Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible. De tots els ajuntaments de la mostra, només l'Ajuntament de Barcelona havia revisat el seu PACES per adaptar-lo a les noves circumstàncies o canvis en els paràmetres d'origen (vegeu l'apartat 4.3.3).
10. Els ajuntaments de Badalona, l'Hospitalet de Llobregat, Lleida, Santa Coloma de Gramenet i Tarragona, no tenien un Pla de mobilitat urbana sostenible actualitzat que, segons estableix l'article 14 de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica, és obligatori per als municipis amb més de 50.000 habitants (vegeu l'apartat 4.4).
11. Excepte l'Ajuntament de Barcelona, cap dels ajuntaments de la mostra amb Pla de mobilitat urbana sostenible va incloure una delimitació de zones de baixes emissions ni les

---

1. Conclusió modificada arran de les al·legacions rebudes.

mesures per assolir la millora de la qualitat de l'aire que estableix l'article 14 de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica (vegeu l'apartat 4.4).

3. RECOMANACIONS

1. Cal insistir en la importància d'adoptar mesures per part de les institucions relacionades amb la mobilitat i el transport, atès que és un sector amb un impacte molt significatiu en termes mediambientals que requereix accions conjuntes de tots els territoris.
2. La Diputació de Lleida hauria de dur a terme tasques de suport i coordinació en relació amb la planificació de les mesures d'estalvi i eficiència energètica per garantir el compliment de les obligacions i recomanacions vigents en aquesta matèria per part dels municipis del seu territori.²
3. Les entitats haurien de posar èmfasi en les mesures d'adaptació o preveure una transformació gradual del PACES en el qual aquest tipus de mesures tinguin un pes més rellevant per garantir un model energèticament més eficient que no les allunyi dels objectius assolits en cada moment.
4. Seria convenient promoure mecanismes de coordinació entre les entitats locals de Catalunya amb l'objectiu d'aprofitar coneixements i experiències i elaborar un model conjunt i homogeni de les accions a adoptar per assolir els objectius d'estalvi i eficiència energètica a tot el territori.

4. RESULTATS DE LA FISCALITZACIÓ

4.1. SITUACIÓ GENERAL DE LA PLANIFICACIÓ EN MATÈRIA D'ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA

En les darreres dècades, les qüestions mediambientals han estat cada vegada més presents en la societat i, en conseqüència, s'han aprovat diverses normatives amb l'objectiu d'establir obligacions i recomanacions a les entitats públiques en referència a l'estalvi i l'eficiència energètica. Per complir aquestes obligacions, les entitats locals han adoptat diferents mesures que han quedat recollides en diferents instruments d'ordenació.

---

2. Recomanació modificada arran de les al·legacions rebudes.

Amb l'objectiu de tenir una visió de quina és la situació de les entitats locals del territori de Catalunya en relació amb la planificació en matèria d'estalvi i eficiència energètica, es va demanar informació sobre determinats aspectes generals als 67 municipis amb més de 20.000 habitants. En la petició, es van considerar rellevants aquells procediments que recullen les diferents normatives i recomanacions que són imprescindibles per a un bon sistema de gestió mediambiental. L'anàlisi es va ampliar a les 4 diputacions i a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, atès que desenvolupen un paper important en l'assessorament a les entitats locals sobre aquestes qüestions.

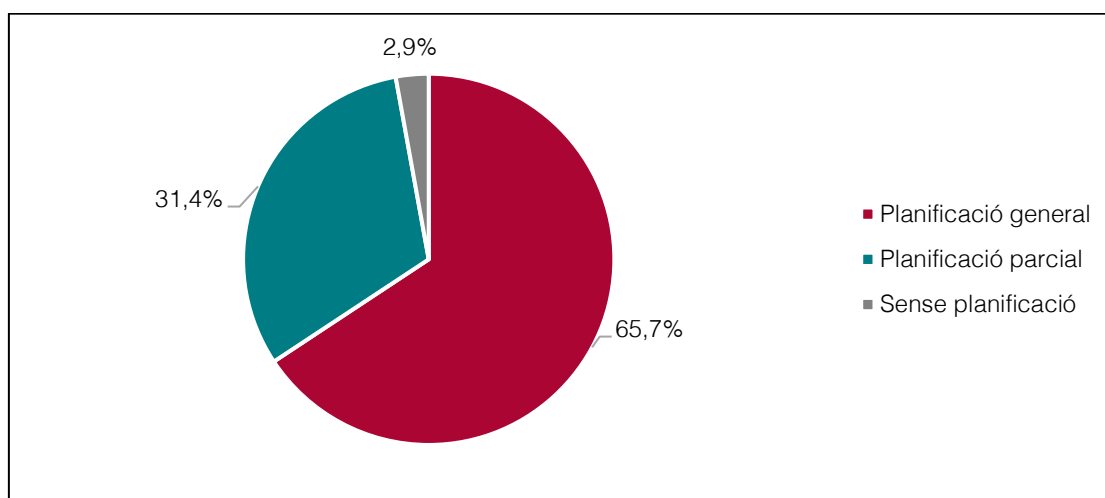
Aquesta informació es va obtenir mitjançant l'enviament d'un qüestionari a les 72 entitats de l'àmbit subjectiu indicat (67 municipis, 4 diputacions i Àrea Metropolitana de Barcelona) i del qual es va obtenir resposta de 65 municipis, de les 4 diputacions i de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Reus i Blanes són les entitats que no van trametre la resposta.

4.1.1. Instruments de planificació

A mesura que s'aproven les diferents regulacions sobre l'estalvi i l'eficiència energètica s'afegien noves obligacions, fet que ha derivat en un escenari molt divers en què les entitats públiques han agrupat i ordenat les mesures adoptades en documents de planificació general, planificacions sectorials o ambdues modalitats.

La informació dels instruments de planificació adoptats per les entitats en relació amb l'estalvi i l'eficiència energètica es presenta en el gràfic següent:

Gràfic 1. Planificació en mesures d'estalvi i eficiència energètica d'entitats amb més de 20.000 habitants

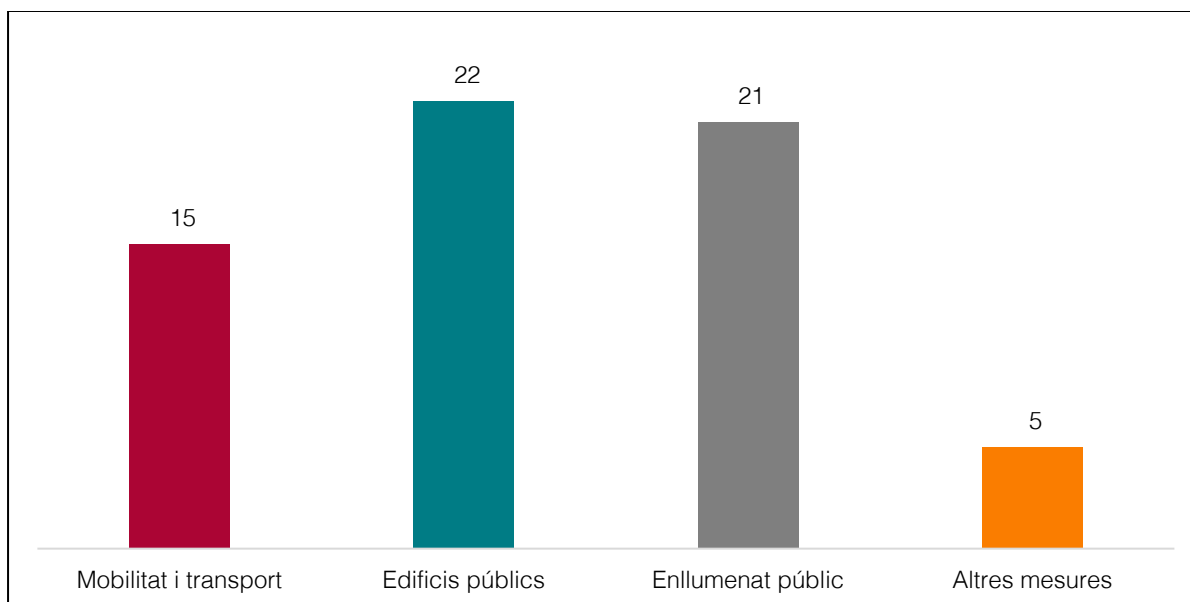
Font: Elaboració pròpia.

De les 70 entitats de les quals es va obtenir resposta, 46 disposaven d'algun instrument de planificació general en referència a l'estalvi i l'eficiència energètica, 22 només disposaven de plans parcials i 2 no havien aprovat cap tipus de planificació. Aquest fet posa de manifest que hi ha un nombre elevat d'entitats que no han adoptat un compromís ferm per combatre els efectes de la crisi energètica i no han seguit les directrius marcades per les institucions europees que senyalen com a solució una acció conjunta i coordinada de totes les entitats públiques.

De les 24 entitats que no tenien aprovat cap instrument de planificació general, gairebé la totalitat, 22 entitats, havien aprovat alguna altra mesura parcial relacionada amb l'estalvi i l'eficiència energètica referida a un sector o a diversos sectors concrets, segons el detall següent:

Gràfic 2. Plans parcials aprovats per sectors d'entitats amb més de 20.000 habitants sense planificació general

Font: Elaboració pròpia.

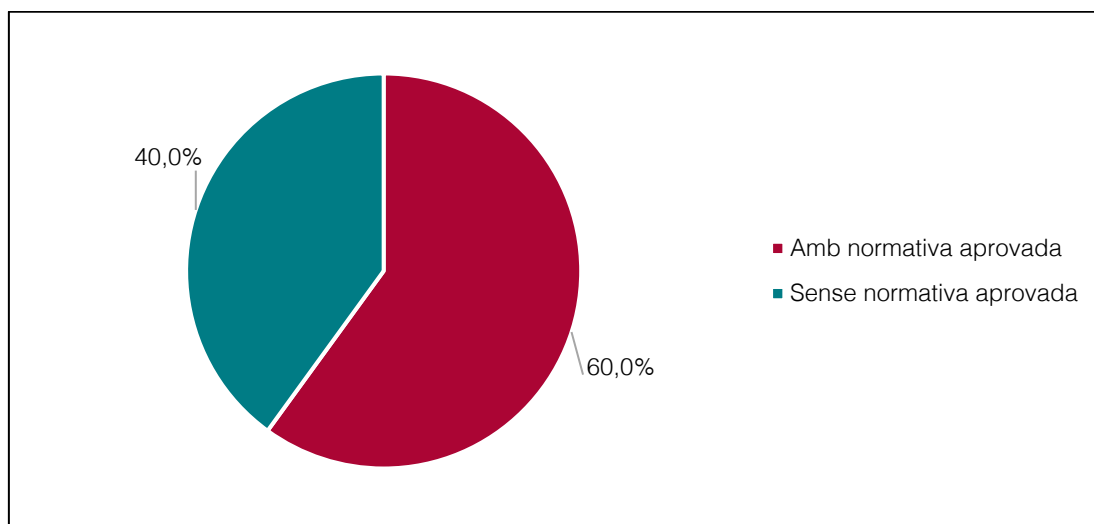
Totes les entitats disposaven de mesures que feien referència als edificis públics i, totes menys 1, a l'enllumenat públic. No obstant això, tot i la seva importància en l'impacte sobre el medi ambient, només 15 entitats disposaven de mesures relacionades amb la mobilitat i el transport.

4.1.2. Normativa aprovada

Com a mecanisme d'ordenació de la matèria d'estalvi i eficiència energètica, moltes entitats van optar per aprovar regulació pròpia que permetés organitzar les mesures a aplicar. En

relació amb la normativa sobre aquesta matèria, la situació de les entitats locals que van respondre al qüestionari era la següent:

Gràfic 3. Normativa d'estalvi i eficiència energètica d'entitats amb més de 20.000 habitants

Font: Elaboració pròpia.

Segons l'anàlisi de les respostes, el 40,0% de les entitats locals amb més de 20.000 habitants no disposava d'una normativa interna pròpia sobre l'estalvi i l'eficiència energètica que indicava que no hi havia mesures imposades als diferents agents que intervenien en la societat amb l'objectiu d'implicar tots els actors en les accions relacionades amb l'estalvi i l'eficiència energètica

4.1.3. Coordinació de la planificació

Quant a les tasques de coordinació en relació amb la planificació de les mesures d'estalvi i eficiència energètica duta a terme per les 5 entitats supramunicipals que formen part de l'àmbit subjectiu, s'ha observat que 4 d'elles –les diputacions de Barcelona, Girona i Tarragona, i l'Àrea Metropolitana de Barcelona– havien realitzat tasques de coordinació, i la Diputació de Lleida no n'havia fet cap. Les diputacions haurien d'exercir el seu paper d'assessorament i coordinació recollit en la normativa i afavorir la implementació de mesures d'estalvi i eficiència energètica en les entitats locals del seu territori.³

4.2. ADHESIÓ AL PACTE D'ALCALDES

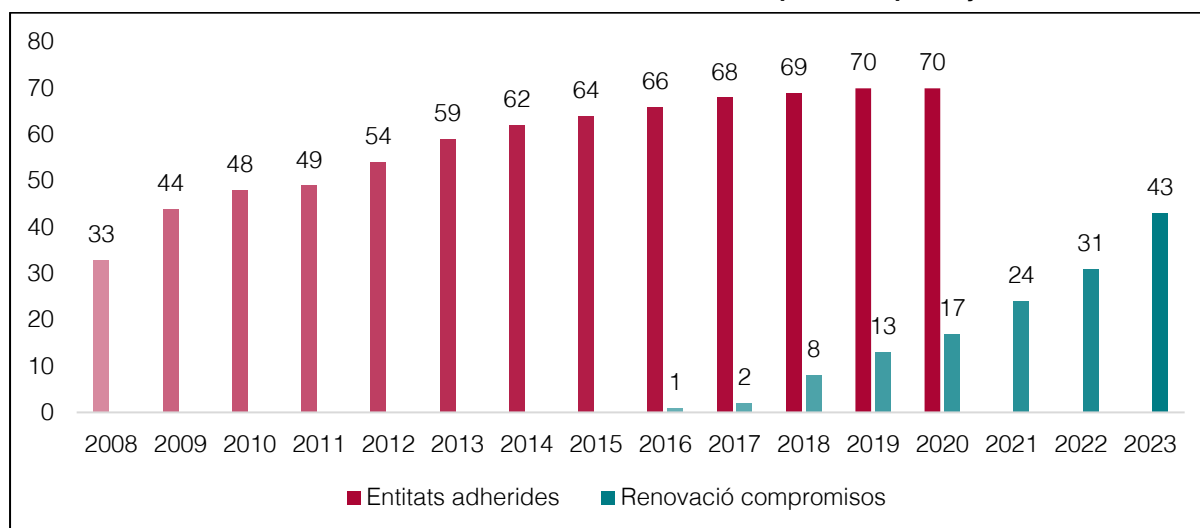
Des de les institucions europees han sorgit iniciatives per impulsar accions conjuntes que comprometessin les entitats públiques a adoptar mesures per protegir el medi ambient. El més

3. Text modificat arran de les al·legacions rebudes.

important ha estat el Pacte d'Alcaldes, que és el principal moviment europeu per a la millora de l'eficiència energètica i la utilització d'energies renovables i que té el seu origen l'any 2008, quan la Unió Europea va posar en marxa el Pacte d'Alcaldes per l'Energia Sostenible Local. Posteriorment, per incloure els nous objectius de l'Acord de París de l'any 2016, es va impulsar una renovació de compromisos en el que es va anomenar Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible.

Així, en aquest punt, s'ha analitzat la situació de les entitats en referència als compromisos del Pacte d'Alcaldes i s'ha verificat la seva adhesió inicial i la renovació de compromisos posteriors. Per obtenir aquesta informació, a més de les dades que han tramès les entitats locals, s'ha revisat la informació de l'Oficina Europea del Pacte d'Alcaldes. Els resultats obtinguts es presenten a continuació:

Gràfic 4. Entitats adherides al Pacte d'Alcaldes i renovació de compromisos per anys

Font: Elaboració pròpia.

Nota: La informació de la renovació de compromisos s'ha obtingut com a resultat de la data i els objectius dels plans d'estalvi i eficiència energètica aprovats per les entitats.

Com es pot observar en el gràfic, del total d'entitats locals de municipis amb més de 20.000 habitants analitzades, les 4 diputacions provincials i l'Àrea Metropolitana de Barcelona, 33 entitats, un 47,1% del total, es van adherir al Pacte d'Alcaldes des del seu inici, l'any 2008. En els anys posteriors s'hi van adherir la resta d'entitats progressivament: 2 anys més tard, el 2010, hi havia 48 entitats adherides, el 68,6%; 5 anys més tard, l'any 2013, hi havia adherides 59 entitats, el 84,3%, i l'any 2020 s'hi havien adherit totes les entitats.

Tot i la bona resposta de les entitats del territori de Catalunya a l'adhesió al Pacte d'Alcaldes del 2008, només 43 entitats, el 61,4%, van realitzar la renovació de compromisos que es requeria després de l'Acord de París de desembre del 2015, que va derivar en el nou Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible. Així, el 38,6% restant, van adoptar les mesures inicials que es desprenien del Pacte d'Alcaldes del 2008, però no van fer l'adaptació necessària per orientar-les a assolir els objectius establerts en l'àmbit internacional sobre la lluita contra el canvi climàtic.

Quan s'ha comparat la informació de les respostes de les entitats i la de l'Oficina Europea del Pacte d'Alcaldes, s'han trobat diferències significatives que han posat de manifest la manca d'actualització d'aquestes dades, tant perquè les entitats no van enviar la informació com perquè l'Oficina no en va fer el seguiment. Així, doncs, no hi ha una base de dades completa que contingui les dades sobre les entitats locals que han renovat els compromisos.

4.3. PLANS D'ACCIÓ PER AL CLIMA I L'ENERGIA SOSTENIBLE

L'any 2016, amb l'objectiu d'incloure els nous objectius de l'Acord de París, es va signar en l'àmbit europeu un nou Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible en què les ciutats i pobles que s'hi adherissin es comprometien a aconseguir els objectius comunitaris de reducció de les emissions de CO₂ i a millorar la resiliència dels municipis per fer front als impactes del canvi climàtic. Per materialitzar-ho, les entitats havien d'aprovar, en el termini de 2 anys des de la seva adhesió, un Pla d'acció pel clima i l'energia sostenible.

En l'àmbit estatal, per complir els objectius de l'Acord de París, es va aprovar la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica, que és el marc institucional per facilitar l'adequació de la societat a les exigències que regulen l'acció climàtica i garantir la coordinació de les polítiques sectorials assegurant coherència entre elles i sinèrgies per assolir l'objectiu de neutralitat climàtica.

Així, doncs, el PACES és un document estratègic de planificació energètica i climàtica local que conté les accions que cada ens local ha de dur a terme per assolir els objectius establerts en l'Acord de París, recollits en l'àmbit estatal en la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica. Per verificar que les entitats locals de Catalunya han adoptat les mesures necessàries per a la consecució dels objectius acordats i han seguit les directrius de la llei esmentada, per a una mostra d'entitats resultant d'una selecció d'elements específics d'entre les de més de 50.000 habitants, s'ha analitzat l'estratègia d'elaboració i el contingut del PACES. La mostra seleccionada ha estat la següent:

Quadre 1. Mostra seleccionada

Entitat	Nombre d'habitants
Ajuntament de Badalona	223.506
Ajuntament de Barcelona	1.636.193
Ajuntament de Girona	102.666
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	265.444
Ajuntament de Lleida	140.797
Ajuntament de Mataró	128.956
Ajuntament de Sabadell	215.760
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	117.981
Ajuntament de Tarragona	134.883
Ajuntament de Terrassa	224.114

Font: Dades de població 2022 de l'IDESCAT.

A continuació, es presenta un quadre amb la informació sobre l'adhesió inicial al Pacte d'Alcaldes, la renovació de compromisos al denominat Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible i l'aprovació del PACES de les entitats de la mostra.

Quadre 2. Dades generals de la planificació

Entitat	Data d'adhesió inicial	Data de renovació de compromisos	Data d'aprovació del PACES
Ajuntament de Badalona	29.07.2008	30.01.2018	*
Ajuntament de Barcelona	19.11.2008	31.03.2017	26.10.2018
Ajuntament de Girona	27.11.2008	11.04.2016	10.04.2017
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	28.10.2008	20.10.2021	30.11.2023
Ajuntament de Lleida	27.02.2009	08.05.2019	16.04.2019
Ajuntament de Mataró	03.07.2008	01.12.2016	02.07.2018
Ajuntament de Sabadell	07.10.2008	08.07.2021	06.07.2021
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	29.09.2008	26.09.2023	*
Ajuntament de Tarragona	28.11.2008	-	-
Ajuntament de Terrassa	27.11.2008	31.01.2020	25.03.2022

Font: Elaboració pròpia.

* PACES en fase d'elaboració.

De les 10 entitats de la mostra, 9 van adherir-se al Pacte d'Alcaldes des del seu inici, l'any 2008 i, l'Ajuntament de Lleida, ho va fer a inicis del 2009. Totes van renovar els nous compromisos del Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible del 2016 excepte l'Ajuntament de Tarragona. Els ajuntaments de Girona i Mataró van renovar-los des de l'any de la seva creació; els ajuntaments de Barcelona, Badalona i Lleida, en els 3 anys successius i els ajuntaments de Terrassa, Sabadell i l'Hospitalet de Llobregat en anys posteriors. L'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet ha renovat els seus compromisos amb data posterior a l'abast temporal d'aquest informe.

Quant a l'aprovació del PACES que es deriva de la renovació de compromisos del Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible, 7 de les 10 entitats en tenien un d'aprovat. Els ajuntaments de Badalona i Santa Coloma de Gramenet tenien els PACES respectius en fase d'elaboració amb previsió per a la seva aprovació definitiva a finals de l'any 2024. L'Ajuntament de Tarragona, com que no havia renovat compromisos, no tenia PACES aprovat.

A continuació s'analitzen alguns aspectes rellevants de l'elaboració i del contingut dels 7 PACES aprovats de les entitats de la mostra.

4.3.1. Estructura organitzativa

En aquest apartat s'analitza l'organització i estructura de les entitats que han elaborat un PACES. S'ha volgut comprovar si l'entitat ha adaptat la seva estructura organitzativa com a conseqüència de l'aprovació del PACES, amb la designació d'un responsable i amb l'assignació del personal de suport suficient per al seu desenvolupament i implantació.

Quadre 3. Estructura organitzativa en l'elaboració del PACES

Entitat	Personal responsable	Personal assignat
Ajuntament de Barcelona	Sí	Sí
Ajuntament de Girona	No	No
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	Sí	Sí
Ajuntament de Lleida	No	No
Ajuntament de Mataró	No	Sí
Ajuntament de Sabadell	No	Sí
Ajuntament de Terrassa	No	No

Font: Elaboració pròpia.

En la revisió dels PACES de les entitats de la mostra s'ha detectat que en 5 entitats no constava l'òrgan responsable i que en 3 d'aquestes, a més, no constava l'assignació de personal per a la seva implantació. El fet que el PACES no tingui un òrgan responsable definit i que el personal assignat no sigui suficient dificulta el seguiment de les mesures i accions que conté, que han de ser revisades periòdicament per avaluar els resultats i adaptar-les a les exigències de cada moment.

4.3.2. Elaboració del Pla d'acció pel clima i l'energia sostenible

En aquest apartat es presenten els resultats sobre l'anàlisi del procés d'elaboració dels PACES respecte dels aspectes que s'han tingut en compte per a la seva redacció.

S'han analitzat les eines utilitzades per les entitats locals per al diagnòstic i mesures a incloure en el pla. En primer lloc s'ha volgut saber si ja hi havia un pla anterior amb mesures de seguiment que poguessin servir per elaborar el PACES. S'ha revisat també si s'havia fet un estudi del municipi per contextualitzar la situació de partida i si s'havien avaluat els riscos i les vulnerabilitats del territori de forma exhaustiva.

Quant a la col·laboració d'externs, s'ha revisat si les entitats havien rebut assistència de les diputacions del seu territori.

Per últim, s'ha verificat el compliment de l'article 39 de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica, que estableix que s'ha de crear algun meca-

nisme obert de participació pública abans de l'elaboració de qualsevol pla de caràcter general adoptat en referència a la lluita contra el canvi climàtic i la transició energètica.

Quadre 4. Elaboració del PACES

Entitat	Adaptació d'un pla previ	Anàlisi del municipi	Avaluació de riscos i vulnerabilitats	Utilització d'Indicadors	Assistència de les diputacions	Participació pública
Ajuntament de Barcelona	Sí	Sí	Sí	Sí	No	Sí
Ajuntament de Girona	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Ajuntament de Lleida	Sí	Sí	Sí	No	Sí	No
Ajuntament de Mataró	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Ajuntament de Sabadell	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí*
Ajuntament de Terrassa	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No

Font: Elaboració pròpia.

* Dada modificada arran de les al·legacions rebudes.

Tots els municipis de la mostra van elaborar el seu PACES adaptant un pla anterior amb objectius climàtics referits al 2020, van incloure una anàlisi del municipi per orientar les mesures a les seves característiques i van avaluar els riscos i vulnerabilitats utilitzant indicadors, excepte l'Ajuntament de Lleida. Per l'elaboració del PACES, tots els ens excepte l'Ajuntament de Barcelona, van rebre assistència de les diputacions del seu territori. Els ajuntaments de Girona, Lleida, Sabadell i Terrassa no van habilitar cap mecanisme de participació pública prèvia a l'elaboració del PACES en què poguessin intervenir els agents socials i econòmics interessats tal com estableix l'article 39 de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica.

També s'han analitzat els costos derivats de l'elaboració del Pla i si s'han rebut ajudes externes amb aquesta finalitat, i si s'han quantificat els costos de les actuacions que s'inclouen en el pla i les possibles fonts de finançament.

Quadre 5. Costos associats al PACES

Entitat	Cost d'elaboració	Finançament de l'elaboració	Cost de les actuacions	Ajuts rebuts per actuacions
Ajuntament de Barcelona	669.700	Fons propis	Sense dades	796.251
Ajuntament de Girona	20.304	Fons propis	26.714.885	-
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	12.000	Fons propis i aliens	32.828.600	-
Ajuntament de Lleida	Sense dades	Fons propis	2.943.000	3.000.000
Ajuntament de Mataró	69.229	Fons propis i aliens	6.311.875	-
Ajuntament de Sabadell	Sense dades	Fons propis	88.179.288	9.394.006
Ajuntament de Terrassa	9.075	Fons propis i aliens	23.375.400	9.075

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia.

De l'anàlisi dels costos notificats per les entitats de la mostra, tant d'elaboració del PACES com de les actuacions que inclou, s'ha observat que hi ha diferències molt significatives. En una anàlisi més detallada s'ha pogut observar que, en alguns casos, que hi hagi aquestes diferències té relació amb la forma d'imputar els costos i amb les diferents consideracions de quines són les despeses i les ajudes que es poden atribuir a cadascuna de les actuacions. Així, doncs, no hi ha unes directrius homogènies que permetin elaborar un detall de costos relacionats amb les mesures del PACES que els faci comparables i que possibiliti fer estudis globals amb l'objectiu d'aprofitar sinergies entre els diferents territoris i fer una utilització més eficient dels recursos.

4.3.3. Contingut del Pla d'acció pel clima i l'energia sostenible

En aquest apartat es presenten els resultats dels treballs realitzats sobre el contingut dels PACES amb l'objectiu de verificar que inclouen els elements necessaris perquè ofereixin una visió general sobre els compromisos adquirits i les mesures adoptades per aconseguir-los.

És imprescindible que els PACES continguin els objectius generals a assolir i les mesures per aconseguir-los, diferenciant entre les que persegueixen la mitigació d'efectes no desitjats i les d'adaptació de l'economia per combatre el canvi climàtic. També s'ha comprovat l'existència de mesures de lluita contra la pobresa energètica.

Quadre 6. Contingut del PACES

Entitat	Inventari d'emissions de referència	Mesures de mitigació	Mesures d'adaptació	Mesures contra la pobresa energètica	Estratègies d'emergència climàtica
Ajuntament de Barcelona	Sí	173	229	Sí	Sí
Ajuntament de Girona	Sí	27	17	Sí	Sí
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	Sí	45	9	Sí	Sí
Ajuntament de Lleida	Sí	46	38	Sí	Sí
Ajuntament de Mataró	Sí	69	31	Sí	Sí
Ajuntament de Sabadell	Sí	22	18	Sí	Sí
Ajuntament de Terrassa	Sí	38	14	Sí	Sí

Font: Elaboració pròpia.

En l'anàlisi de les mesures dels PACES de les entitats de la mostra s'ha evidenciat que cada entitat ha optat per formes diferents de presentació i agrupació de les mesures que fa que no siguin comparables entre elles. Igual que en el cas dels costos explicat anteriorment, no hi ha directrius ni models que les entitats puguin seguir i que homogeneïtzin la presentació de les mesures dels diferents plans.

Per a totes les entitats de la mostra, excepte l'Ajuntament de Barcelona, les mesures de mitigació eren superiors a les d'adaptació i, a més, estaven més ben definides. Quan les mesures de mitigació vagin afavorint l'assoliment de la neutralitat energètica, les d'adaptació hauran de garantir un model energèticament més eficient que no s'allunyi dels objectius assolits en cada moment. Per aquest motiu, les entitats haurien de posar èmfasi en les mesures d'adaptació i preveure una transformació gradual del Pla de manera que aquestes mesures tinguin més rellevància.

Per últim, s'ha verificat si s'han previst mecanismes de seguiment i avaluació del pla i si s'han dut a terme revisions des de la seva aprovació.

Quadre 7. Seguiment del PACES

Entitat	Inventari de seguiment d'emissions	Periodicitat	Informe de seguiment del PACES	Periodicitat	Revisió posterior del PACES
Ajuntament de Barcelona	Sí	Anual	Sí	Anual	Sí
Ajuntament de Girona	Sí	Quadriennal	Sí	Altres	No
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	No*	Anual	No*	-	No
Ajuntament de Lleida	No	-	No	-	No
Ajuntament de Mataró	Sí	Triennal	Sí	Anual	No
Ajuntament de Sabadell	No*	-	No*	-	No
Ajuntament de Terrassa	No*	-	No*	Bianual	No

Font: Elaboració pròpia.

* Plans amb antiguitat inferior a 2 anys que encara no tenen obligatorietat de tenir-ho.

A data de les comprovacions realitzades, juny 2023, l'Ajuntament de Lleida no havia fet l'inventari de seguiment d'emissions ni havia redactat cap informe de seguiment del PACES amb un resum dels avenços d'aquest i dels seus resultats, aquest últim obligatori al cap de 2 d'anys de l'aprovació del PACES segons l'acord del Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia Sostenible (els PACES dels ajuntaments de l'Hospitalet de Llobregat, de Sabadell i de Terrassa tenien una antiguitat inferior a 2 anys en la data definida a l'abast temporal de la fiscalització, 30 de juny del 2023). Només l'Ajuntament de Barcelona havia revisat el seu PACES per adaptar-lo a les noves circumstàncies o als canvis en els paràmetres d'origen.

4.4. PLANS SECTORIALS

La Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica, estableix que la lluita contra els efectes del canvi climàtic és una responsabilitat de tots els sectors de l'economia, que han de fer un esforç conjunt i coordinat per contribuir a un desenvolupament sostenible. Per tant, és necessari que les polítiques sectorials tinguin en compte la variable

climàtica i adoptin mesures concretes perquè en el seu àmbit d'actuació es puguin materialitzar els efectes de l'estalvi i eficiència energètica.

També estableix els diferents sectors prioritaris en els quals s'hauran de definir mesures relacionades amb l'estalvi i l'eficiència energètica. A continuació es presenta, per a cadascuna de les entitats de la mostra seleccionada, els sectors en què han adoptat aquest tipus de mesures:

Quadre 8. Mesures aprovades, per sector d'activitat

Entitat	Mobilitat i transport públic	Enllumenat públic	Edificis públics
Ajuntament de Badalona	No	No	No
Ajuntament de Barcelona	Sí	Sí*	Sí
Ajuntament de Girona	Sí	No	No
Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat	No	No	No
Ajuntament de Lleida	No	No	No
Ajuntament de Mataró	Sí	Sí	No
Ajuntament de Sabadell	Sí	Sí*	No
Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet	No	No	No
Ajuntament de Tarragona	No	No	No
Ajuntament de Terrassa	Sí	Sí	No

Font: Elaboració pròpia.

* Dades modificades arran de les alegacions rebudes.

Tot i que la llei implica tots els sectors de l'economia, el sector del transport té una rellevància significativa pel seu paper en l'emissió de gasos d'efecte hivernacle. En aquest sentit, la llei fa referència expressa a l'obligatorietat d'aprovar un Pla de mobilitat urbana sostenible en aquells municipis de més de 50.000 habitants. De les entitats de la mostra, els ajuntaments de Badalona, l'Hospitalet de Llobregat, Lleida, Santa Coloma de Gramenet i Tarragona no tenien o no havien actualitzat els seus plans de mobilitat urbana als requeriments establerts en la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica.

En aquest informe s'ha analitzat l'aprovació i el contingut dels plans de mobilitat urbana de les entitats de la mostra d'acord amb els elements establerts en l'article 14 de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica. A continuació se'n mostra un resum:

Quadre 9. Elements dels plans de mobilitat urbana

Entitat	Zona de baixes emissions	Mesures de desplaçament	Mesures d'electrificació del transport públic	Foment transport elèctric privat	Mobilitat compartida	Transport de mercaderies sostenible	Millora qualitat de l'aire
Ajuntament de Barcelona	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Ajuntament de Girona	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Ajuntament de Mataró	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Ajuntament de Sabadell	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Ajuntament de Terrassa	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No

Font: Elaboració pròpia.

Dels ajuntaments de la mostra només el de Barcelona va incloure en el seu Pla de mobilitat sostenible una delimitació de zones de baixes emissions i les mesures per assolir la millora de la qualitat de l'aire que estableix l'article 14 de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica.

4.5. TRANSPARÈNCIA EN MATÈRIA D'ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA

L'Acord de París estableix, per primera vegada, un marc de transparència comú per a tots els països. En virtut d'aquest acord, a partir del 2024, els països han d'informar de manera transparent sobre les mesures adoptades i els progressos realitzats en la mitigació del canvi climàtic, les mesures d'adaptació i el suport prestat o rebut. També es preveuen procediments internacionals per examinar els informes presentats. L'objectiu d'aquest marc és proporcionar una entesa clara de les accions per combatre el canvi climàtic i garantir així que tots els països duguin a terme allò a què s'han compromès.

S'ha revisat si les entitats de la mostra han complert amb l'obligació de publicació dels plans i l'adequació als principis generals establerts en la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació i bon govern.

En concret, s'ha volgut verificar si les entitats han publicat els plans generals i els plans sectorials relacionats amb l'estalvi i l'eficiència energètica en la seva pàgina web. S'ha observat que, de manera general, s'ha donat publicitat a aquests plans i que la informació és accessible, clara i està ben estructurada.

5. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

D'acord amb la normativa vigent, per complir el tràmit d'al·legacions, el projecte d'informe de fiscalització va ser tramès el dia 24 d'octubre del 2024 a les 10 entitats de la mostra de les quals s'han fet les comprovacions, a les 5 entitats coordinadores i a 2 ajuntaments que no van contestar el qüestionari inicial.

5.1. AL·LEGACIONS REBUDES

L'Ajuntament de Sabadell, l'Ajuntament de Barcelona i la Diputació de Tarragona, van presentar les al·legacions a la Sindicatura dins el termini establert.

L'escrit d'al·legacions presentat per l'Ajuntament de Sabadell a la Sindicatura de Comptes es reproduïx a continuació.

CODI DE VERIFICACIÓ	25Z5K183N4Q704V5305TR» 5Z5K 183N 4Q70 4V53 05TR				
EXPEDIENT NÚM.	TNE/2024/348	DOCUMENT NÚM.	TNE18102WP	DATA	28-10-2024
ÀREA	Àrea d'Urbanisme, Desenvolupament Sostenible i Seguretat				
UNITAT	Transició Ecològica				
ASSUMPTE	50/2023-F Estalvi i eficiència energètica-al·legacions .				

Informe tècnic referent a les al·legacions a l'informe "Mesures adoptades per les entitats locals en matèria d'estalvi i eficiència energètica, exercici 2022" emès per la Sindicatura de Comptes

Antecedents de fet

- El 24 d'octubre de 2024 (núm. assentament ATCE183XTZ), la Sindicatura de Comptes de Catalunya va entrar per registre l'informe anomenat "MESURES ADOPTADES PER LES ENTITATS LOCALS EN MATÈRIA D'ESTALVI I EFICIÈNCIA ENERGÈTICA, EXERCICI 2022", amb número de codificació: 50/2023-F.

2. Atès que els ens municipals disposen d'un termini de 10 dies per presentar al·legacions a l'informe.

Consideracions tècniques

En base a la informació disponible a data d'avui, es considera que els següents apartats de l'informe de la Sindicatura no presenten de forma acurada la realitat corresponent a l'Ajuntament de Sabadell (entitat007 a l'informe):

1. *En la revisió dels PACES de les entitats de la mostra s'ha detectat que en els dels ajuntaments de Entitat003, Entitat005, Entitat006, Entitat007 i Entitat0010 no hi constava l'òrgan responsable, i que en 3 d'ells –Entitat003, Entitat005 i Entitat0010– a més, no hi constava l'assignació de personal per a la seva implantació. Aquest fet dificulta el seguiment de les mesures i accions per avaluar-ne els resultats (vegeu l'apartat 4.3.1).*

L'Ajuntament de Sabadell compta amb personal tècnic assignat a l'Oficina d'Ecologia Urbana dins del Servei de Transició Ecològica per la implantació del Pla d'Acció d'Energia Sostenible i Clima de Sabadell 2021-2030 (en endavant, PAES Sabadell 2021-2030). Hi consten associats a aquesta unitat un Tècnic Superior en Medi Ambient, dos Tècnics Mitjans en Enginyeria i una auxiliar administrativa, compartint aquest projecte amb altres tasques.

2. *En l'elaboració del PACES, els ajuntaments de Entitat003, Entitat005, Entitat007 i Entitat0010 no van habilitar cap mecanisme de participació pública prèvia perquè els agents socials i econòmics interessats hi poguessin intervenir tal com estableix l'article 39 de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica (vegeu l'apartat 4.3.2).*

L'Ajuntament de Sabadell va realitzar un seguit de reunions informatives sobre el PAES Sabadell 2021-2030 en el marc de la Taula de Sostenibilitat Urbana, un òrgan de participació reglat on hi participen fins a 27 entitats, organitzacions ambientals o empresarials, gremis, sindicats, partits de l'oposició, empreses amb serveis ambientals crítics a la ciutat: aigua, residus, etc. De forma específica, a les sessions dels dies 16 d'octubre de 2019 i 27 de maig de 2021 es van presentar el procés i resultats del PAES.

3. *També estableix els diferents sectors prioritaris en els quals s'hauran de definir mesures relacionades amb l'estalvi i l'eficiència energètica. A continuació es presenta, per a cadascuna de les entitats de la mostra seleccionada, els sectors en què han adoptat aquest tipus de mesures:*

Quadre 8. Mesures aprovades, per sector d'activitat

Entitat	Mobilitat i transport públic	Enllumenat públic	Edificis públics
Entitat001	No	No	No
Entitat002	Sí	No	Sí
Entitat003	Sí	No	No
Entitat004	No	No	No
Entitat005	No	No	No
Entitat006	Sí	Sí	No
Entitat007	Sí	No	No
Entitat008	No	No	No
Entitat009	No	No	No
Entitat0010	Sí	Sí	No

En aquest punt, i recollint la informació disponible a l'Ajuntament, des del 2021 es porta a terme un projecte de renovació de l'enllumenat exterior. Es pot trobar tota la informació detallada aquí:

https://web.sabadell.cat/ca/?option=com_content&view=article&id=50559&Itemid=2018

4. *En aquest informe s'ha analitzat l'aprovació i el contingut dels plans de mobilitat urbana de les entitats de la mostra d'acord amb els elements establerts en l'article 14 de la Llei de l'Estat 7/2021, del 20 de maig, de canvi climàtic i transició energètica. A continuació se'n mostra un resum:*

Quadre 9. Elements dels plans de mobilitat urbana

Entitat	Zona de baixes emissions	Mesures de desplaçament	Mesures d'electrificació del transport públic	Foment transport elèctric privat	Mobilitat compartida	Transport de mercaderies sostenible	Millora qualitat de l'aire
Entitat002	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí
Entitat003	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Entitat006	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Entitat007	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No
Entitat0010	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No

A data d'avui, l'Ajuntament de Sabadell disposa d'un projecte de Zona de Baixes Emissions, previst el seu inici l'1 de gener de 2025. A més, el 28 d'octubre de 2024, el Ple municipal va aprovar l'Ordenança reguladora de la Zona de Baixes d'Emissions. Tota la informació actualitzada es pot consultar aquí: <https://web.sabadell.cat/zbe>

CODI DE VERIFICACIÓ	25Z5K183N4Q704V5305TR» 5Z5K 183N 4Q70 4V53 05TR				
EXPEDIENT NÚM.	TNE/2024/348	DOCUMENT NÚM.	TNE18102WP	DATA	28-10-2024
ÀREA	Àrea d'Urbanisme, Desenvolupament Sostenible i Seguretat				
UNITAT	Transició Ecològica				
ASSUMPTE	50/2023-F Estalvi i eficiència energètica-al·legacions .				

Al mateix temps, l'Ajuntament ha iniciat la renovació del seu pla d'acció per la millora de la qualitat de l'aire, amb suport de la Diputació de Barcelona. El 24 de maig de 2024, l'Àrea d'Acció Climàtica i Transició Energètica de la Diputació va aprovar la contractació per a l'actualització del Pla de Millora de la Qualitat de l'Aire a Sabadell en el marc del suport tècnic del Catàleg de serveis de 2024. Està prevista la seva elaboració final el 30 de novembre de 2024 (amb un procés de participació ciutadana mitjançant dues sessions obertes a la ciutadania ja celebrades els dies 2 de juliol i 3 d'octubre de 2024) i la seva aprovació final durant el 1r trimestre de 2025, després de fer el corresponent procés de tramitació i exposició pública.

Conclusions

Per tot l'exposat, informo als efectes de sol·licitar la revisió del contingut de l'informe emès per la Sindicatura de Comptes de Catalunya.

Sabadell, a la data de la signatura electrònica.

Saperas Sagues, Nuria
Cap del Servei de Transició Ecològica
29-10-2024 12:38

L'escrit d'al·legacions presentat per l'Ajuntament de Barcelona a la Sindicatura de Comptes es reproduïx a continuació.

La Sindicatura de Comptes, com òrgan fiscalitzador del sector públic de Catalunya, va desenvolupar un treball per tal d'analitzar els procediments i les actuacions realitzats per les entitats locals per a la planificació i el seguiment de les mesures d'estalvi i eficiència energètica i si disposen d'una planificació i organització adequada per portar-los a terme i validar la seva evolució i eficàcia.

L'Ajuntament de Barcelona, va ser una de les entitats locals escollides, com a mostra de municipis de més de 50.000 habitants per fer la anàlisi. Es va enviar tota la informació sol·licitada via resposta al qüestionari específic establert per part de la Sindicatura de Comptes a tal efecte.

La Sindicatura de Comptes amb la informació rebuda a emes un projecte d'informe on s'inclouen les observacions més significatives, els incompliments normatius i les anomalies detectades en els plans aprovats per les entitats locals així com les recomanacions sobre aquells aspectes susceptibles de millora.

Rebuda notificació del 24 d'octubre de 2024, relativa a la valoració de la informació remesa per aquest Ajuntament en resposta a la petició de data de 20 de juliol de 2023 (i posterior petició d'ampliació d'informació de data 22 de gener del 2024) relativa a les *Mesures adoptades per les entitats locals en matèria d'estalvi i eficiència energètica*.

Es fa CONSTAR que:

En els requeriments d'informació l'Ajuntament de Barcelona va indicar que no s'havia aprovat cap normativa o ordenança relativa a l'eficiència energètica en matèria d'enllumenat públic. La pregunta es va interpretar com si el pla sectorial d'enllumenat, al qual es feia referència, s'hagués elaborat exclusivament amb una finalitat de millora de l'eficiència energètica, i això no és estrictament així en el cas de l'Ajuntament de Barcelona, però això no vol dir que no es compti amb un pla sectorial d'enllumenat.

Mitjançant la present al·legació es vol posar doncs en coneixement que l'Ajuntament de Barcelona sí que compta amb un pla sectorial específic per a l'enllumenat públic, que és el **Pla Director d'Il·luminació (Pdl Barcelona)**, que marca els requeriments generals de l'enllumenat de la ciutat en aspectes molt més enllà de l'eficiència energètica, però entre els quals s'hi inclouen condicionants relatius a la millora energètica de les lluminàries i del servei en la seva globalitat.

Així, el Pla Director inclou condicionants sobre l'increment progressiu de l'ús de tecnologies lumíniques d'alta eficiència, la regulació de la potència per adaptar els nivells de llum a les necessitats reals del carrer, un control centralitzat i de telegestió per maximitzar l'eficiència energètica i optimitzar les operacions d'enceses i apagades, i la gestió eficient i innovació amb control LED punt a punt, enllumenat autosuficient amb FV incorporada o ús de l'energia elèctrica provinent d'instal·lacions fotovoltaïques en pèrgoles o mitgeres amb bateries o balanç net.

Considerem important destacar que l'enllumenat públic de la ciutat de Barcelona va representar, l'any 2022, solament un 12% del consum energètic de l'Ajuntament de Barcelona, quan en molts altres municipis el consum energètic d'aquest servei municipal sol representar gairebé el 50% del consum energètic total municipal.

L'aplicació del Pla Director d'Il·luminació es defineix via un Pla de Manteniment Integral que es determina en cada mandat, invertint uns 20 M€ per mandat dels pressupostos municipals. El Pla de Manteniment Integral determina tots els carrers en els que s'actua renovant l'enllumenat incrementant l'eficiència energètica i operacional, assegurant la

llum necessària en cada tram de carrer e funció de les seves particularitats. Així doncs, es realitza una revisió cada quatre anys i un pressupost dedicat a tal finalitat d'uns 5M€ anuals, amb fons propis municipals.

Més informació a: <https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/que-fem-i-perque/espai-public-de-qualitat/pla-director-d-il-luminacio>

Tant el Pla Director com els successius Plans de Manteniment Integrals són elaborats pel Departament d'Enllumenat de la Direcció d'Energia i Qualitat Ambiental de l'Ajuntament de Barcelona. No s'han externalitzat tasques relacionades amb l'elaboració d'aquest pla, si bé l'execució de les renovacions, el manteniment i operativa de l'enllumenat es realitza a través d'empreses de serveis especialitzades.

Els informes de seguiment del compliment dels objectius del Pla es realitzen de forma interna, com a part del funcionament ordinari del servei d'enllumenat públic de la ciutat. Per tant, al considerar-se així, no es publiquen en cap portal d'informació oberta com a tal, tot i que s'informa a la ciutadania envers les actuacions de millora i renovació que s'executen.

En relació a les qüestions relatives a la participació ciutadana, no existeix un canal de participació ciutadana específic, si bé la ciutadania sol fer arribar molts suggeriments i queixes sobre l'enllumenat públic a través dels canals generals de comunicació de l'Ajuntament de Barcelona (<https://opendata-ajuntament.barcelona.cat/data/ca/dataset/iris>). Totes les comunicacions rebudes són respostes pels tècnics municipals seguint un estricte protocol que estableix temporalitat en la resposta i canal de comunicació.

[Signatura digital del 30.10.2024]

Sra. Cristina Castells i Guiu
Directora d'energia i qualitat Ambiental
Ajuntament de Barcelona

L'escrit d'al·legacions presentat per la Diputació de Tarragona a la Sindicatura de Comptes es reproduïx a continuació.

 Diputació Tarragona

ÀREA DE CONCERTACIÓ I ASSISTÈNCIA MUNICIPAL

SINDICATURA DE COMPTES DE CATALUNYA

Sr. Ferran Roquer i Pedrosa

La Sindicatura de Comptes de Catalunya, en data 24 d'octubre de 2024, va trametre un escrit a la Diputació de Tarragona, en el qual adjuntava el projecte d'informe de fiscalització núm. 50/2023-F, corresponent a les Mesures adoptades per les entitats locals en matèria d'estalvi i eficiència energètica, exercici 2022, i concedia un termini de 10 dies hàbils per presentar al·legacions al respecte.

En relació amb això, es formula l'al·legació següent:

Respecte dels apartats:

3. RECOMANACIONS. Apartat 3.2:

L'Entitat0016 i l'entitat0017 haurien de dur a terme tasques de suport i coordinació en relació amb la planificació de les mesures d'estalvi i eficiència energètica per garantir el compliment de les obligacions i recomanacions vigents en aquesta matèria per part dels municipis del seu territori.

4. RESULTATS DE LA FISCALITZACIÓ. 4.1. Situació general de la planificació en matèria d'estalvi i eficiència energètica. Apartat 4.1.3. Coordinació de la planificació.

Quant a les tasques de coordinació en relació amb la planificació de les mesures d'estalvi i eficiència energètica duta a terme per les 5 entitats supramunicipals que formen part de l'àmbit subjectiu, s'ha observat que 3 d'elles –l'Entitat0014, l'Entitat0015, i l'Entitat0011- havien realitzat tasques de coordinació, i les altres 2 –l'entitat0016 i l'Entitat0017- no n'havien fet cap. Les diputacions haurien d'exercir el seu paper d'assessorament i coordinació recollit en la normativa i afavorir la implementació de mesures d'estalvi i eficiència energètica en les entitats locals del seu territori.

AL·LEGACIÓ:

La Diputació de Tarragona és, des del **27 de setembre de 2013**, Entitat Coordinadora Territorial del Pacte de les Alcaldies i ha desenvolupat les funcions de coordinació i planificació amb els ajuntaments de la demarcació de Tarragona en base a un Programa del Pacte de les Alcaldies, fonamentat en el lideratge actiu, i que s'està desenvolupant fins el dia d'avui en base a les línies d'actuació següents:

1. La Diputació **va impulsar el Programa del Pacte de les Alcaldies** amb la visió d'implementar una eina estratègica que permetés impulsar la transició energètica dels municipis de Tarragona, i que possibilitava una connexió del món local amb la Unió Europea. Per aquest motiu va difondre el programa mitjançant reunions amb els alcaldes dels municipis i els consells comarcals i ho va incorporar al Pla Estratègic del Mandat.
2. La **metodologia utilitzada** per la Diputació com a Entitat Coordinadora Territorial va ser la següent: Reunions amb els Consells d'Alcaldes per explicar el programa del Pacte, convidant a l'adhesió al Pacte de les Alcaldies; aportar els documents necessaris per als acords; donar assistència i tramitació dels acords per a la seva incorporació a la Plataforma de l'Oficina del Pacte de les Alcaldies; oferir als ajuntaments una assistència tècnica per a la redacció, primer, dels Plans d'Acció d'Energia Sostenible, incorporant a partir de 2017 el factor d'Adaptació Climàtica i posteriorment el factor de Pobresa Energètica.
3. La Diputació va facilitar als ajuntaments **informació en relació amb les línies de finançament** europeu per a l'execució de PAES i PAESC.
4. A partir de 2017 va incorporar una línia de subvencions per tal de finançar les accions dels PAES, i després dels PAESC, per fomentar la transició energètica.
5. El nombre d'ajuntaments adherits al Pacte de les Alcaldies a la demarcació de Tarragona és de **182 municipis**. Inicialment incorporats al PAES i després han entrat en l'adaptació del document PAESC. D'aquests 182 municipis, **128 tenen el PAESC redactat o en fase de redacció** i 54 seran incorporats l'any 2025 per estar adaptats al model PAESC. La redacció de tots aquests PAES i PAESC ha estat a càrrec de la Diputació de Tarragona.
6. El cost a data d'avui de les assistències tècniques a càrrec de la Diputació de Tarragona per redactar els PAESC, mitjançant contractació d'empreses externes especialitzades ha estat de **776.563,62 euros**.
7. L'import de les subvencions concedides per la Diputació de Tarragona en ajudes per concurrència competitiva des del 2017 fins el dia d'avui ha estat de **16.100.317,84 euros**.
8. La Diputació a partir d'una subvenció FEDER eix 4 va impulsar el projecte Xarxa de calor de proximitat, amb un import de **2.152.262,67 euros**, per a la instal·lació de 9 xarxes de calor de proximitat en nou municipis de Tarragona.
9. Des del 2016 en l'elaboració del PAES s'han recollit **3.158 accions** de mitigació, vinculades directament a la transició energètica dels nostres municipis.
10. Actualment el programa del Pacte de les Alcaldies per l'Energia i Clima comptabilitza **1.424 accions de mitigació i 912 accions d'adaptació a Tarragona (PAESC)**, de les quals ja s'han executat fins el 2023 **un total de 718 projectes**.

11. Així mateix dins el marc de la sensibilització per a la mitigació, estalvi energètic i en aquests moments en matèria d'adaptació, disposem de les assistències següents de suport als ajuntaments:

Educació ambiental: Programa d'estalvi energètic a les Escoles. Taller Guardians Energètics fins a 2022: **7.213 alumnes**.

Programa de sensibilització per a l'adaptació al canvi climàtic mitjançant un Scape Room: **1.857 alumnes**.

Assistència tècnica en comptabilitat energètica per a ajuntaments de menys de 2.000 habitants, mitjançant un programa de comptabilitat compartit. Actualment a 14 municipis.

En aquest ordre, considerem que l'aplicació de les polítiques públiques de la Unió Europea en matèria de canvi climàtic, i en particular el Pacte de les Alcaldies per l'Energia i el Clima, han estat assumides per la Diputació de Tarragona, com a Coordinadora Territorial, actuant per impulsar, comunicar, assistir i finançar els ajuntaments de la nostra demarcació, assolint un impacte significatiu, tant en els incorporats al Pacte (182) com ja en el nombre d'accions aplicades.

[Signatura electrònica del 8.11.2024]

El cap de servei de
Transició Ecològica

Josep M. Prunera Figuerola

El cap d'Àrea de Concertació i
Assistència Municipal

Jaume Vidal González

5.2. TRACTAMENT DE LES AL·LEGACIONS

Les al·legacions formulades han estat analitzades i valorades per la Sindicatura de Comptes. Com a conseqüència de les al·legacions rebudes s'han modificat algunes dades dels quadres i del text del projecte d'informe, segons s'indica en les notes al peu corresponents.

La resta del text del projecte d'informe no s'ha alterat perquè s'entén que les al·legacions trameses són explicacions que confirmen la situació descrita inicialment o perquè no es comparteixen els judicis que s'hi exposen.

APROVACIÓ DE L'INFORME

Certifico que a Barcelona, el 3 de desembre del 2024, reunit el Ple de la Sindicatura de Comptes, presidit pel síndic major, Miquel Salazar Canalda, amb l'assistència dels síndics Anna Tarrach Colls, Manel Rodríguez Tió, Llum Rodríguez Rodríguez, Maria Àngels Cabasés Piqué, Ferran Roquer i Padrosa i Josep Viñas i Xifra, i de la secretària general de la Sindicatura, Marta Junquera Bernal, actuant com a ponent el síndic Ferran Roquer i Padrosa, amb deliberació prèvia s'acorda aprovar l'informe de fiscalització 23/2024, relatiu a Mesures adoptades per les entitats locals en matèria d'estalvi i eficiència energètica, exercici 2022.

I, perquè així consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquesta certificació, amb el vistiplau del síndic major.

La secretària general

Vist i plau,

El síndic major

